

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [JULIANE KOKOTT]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 21. oktobrī¹

Lieta C-463/20

Namur-Est Environnement ASBL

pret

Région wallonne,

piedaloties

Cimenteries CBR SA

(*Conseil d'État* (Valsts padome, Beļģija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2011/92/ES – Dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Karjera izmantošanas projekts – Pienākums iesaistīt sabiedrību, pirms tiek sniegta piekrišana projekta attīstībai – Jēdziens “piekrišana” – Direktīva 92/43/EEK – Dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzība – Direktīva 2009/147/EK – Savvaļas putnu aizsardzība – Dzīvnieku, putnu un augu sugu aizsardzība – Lēmums par atkāpi

I. Ievads

1. Saskaņā ar IVN direktīvu² noteiktiem projektiem ir jāsaņem piekrišana, kā arī vispirms jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, proti, jāizpēta to iespējamā būtiskā ietekme uz vidi, un lēmumu pieņemšanā ir jāiesaista sabiedrība. Ja projekta attīstība var apdraudēt sugas, kas pakļautas stingrai aizsardzībai saskaņā ar Dzīvotņu direktīvu³ vai Putnu aizsardzības direktīvu⁴, šī ietekme ir jāņem vērā, novērtējot projekta atbilstību vides aizsardzības prasībām.

2. Saistībā ar karjera izmantošanas atsākšanu Beļģijas Valonijas reģionā [*Région wallonne*] šī tiesvedība rada jautājumu, vai kompetentās iestādes tomēr var pieļaut atkāpes no stingrai aizsardzībai pakļauto sugu aizsardzības prasībām vēl pirms ietekmes uz vidi novērtējuma. Nedz Dzīvotņu direktīvā, nedz Putnu aizsardzības direktīvā, nedz piemērojamajos Beļģijas un Valonijas tiesību aktos attiecībā uz lēmumiem par atkāpi no sugu aizsardzības prasībām nav paredzēts ietekmes uz vidi novērtējums vai sabiedrības līdzdalība lēmuma pieņemšanā. Tomēr

¹ Oriģinālvaloda – vācu.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 2011, L 26, 1. lpp.).

³ Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV 1992, L 206, 7. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes Direktīvu 2013/17/ES (2013. gada 13. maijs) (OV 2013, L 158, 193. lpp.).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV 2010, L 20, 7. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Padomes Direktīvu 2013/17/ES (2013. gada 13. maijs), ar ko pielāgo dažas direktīvas vides jomā saistībā ar Horvātijas Republikas pievienošanos (OV 2013, L 158, 193. lpp.).

iesniedzējtiesa uzskata, ka apstrīdētā, ar sugu saglabāšanas prasībām saistītā piekrišana ir priekšnoteikums, kas ir praktiski nepieciešams projekta attīstībai IVN direktīvas izpratnē, līdz ar to šī direktīva varētu būt pretrunā šādai iepriekšējai lēmuma pieņemšanai.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. IVN direktīva

3. IVN direktīvas 2. apsvērumā ir precizēts ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis:

“[...] Ietekme uz vidi būtu jāņem vērā pēc iespējas agrākā visu tehniskās plānošanas un lēmumu pieņemšanas procesu stadijā.”

4. IVN direktīvas 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā jēdziens “attīstības piekrišana” ir definēts kā “kompetentās iestādes vai iestāžu lēmum[s], kas piešķir attīstītajam tiesības turpināt projektu”.

5. IVN direktīvas 2. panta 1.–3. punktā ir reglamentēts ietekmes uz vidi novērtējuma statuss piekrišanas sniegšanas procedūras ietvaros:

“1. Dalībvalstis nosaka visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, pirms tiek dota piekrišana, uz tiem projektiem, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi *inter alia* to rakstura, apjoma vai atrašanās vietas dēļ, attiektos prasība par attīstības piekrišanu un novērtējumu attiecībā uz to ietekmi. Minētie projekti ir noteikti 4. pantā.

2. Ietekmes uz vidi novērtējumu var iekļaut dalībvalstīs pastāvošajā projektu piekrišanas procedūrā vai, ja tas neizdodas, citā procedūrā, vai procedūrā, kas jāizveido, lai īstenotu šīs direktīvas mērķus.

3. Dalībvalstis var paredzēt vienotu kārtību, lai īstenotu šīs direktīvas prasības [un IPPC direktīvas⁵] prasības.”

6. Ietekmes uz vidi novērtējums ir sīkāk aprakstīts IVN direktīvas 3. pantā:

“Ietekmes uz vidi novērtējums pienācīgā veidā, ņemot vērā katru atsevišķu gadījumu un saskaņā ar 4. līdz 12. pantu, nosaka, raksturo un novērtē projekta tiešo un netiešo ietekmi uz šādiem faktoriem:

- a) cilvēku, faunu un floru;
- b) augsni, ūdeni, gaisu, klimatu un ainavu;
- c) materiālām vērtībām un kultūras mantojumu;
- d) mijiedarbību starp faktoriem, kas minēti a), b) un c) punktā.”

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/1/EK (2008. gada 15. janvāris) par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli (OV 2008, L 24, 8. lpp.).

7. Saskaņā ar IVN direktīvas 4. panta 1. punktu un I pielikuma 19. punktu karjerus, kuru laukuma platība pārsniedz 25 hektārus, vienmēr uzskata par projektiem, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi. Tādējādi ir obligāti jāveic to ietekmes uz vidi novērtējums atbilstoši šai direktīvai.

8. IVN direktīvas 5. panta 1. punktā un IV pielikuma 3. punktā ir noteikts, ka projekta attīstītājs pienācīgā veidā sniedz to vides aspektu aprakstu, kurus ierosinātais projekts var būtiski ietekmēt un starp kuriem ir minēta arī fauna un flora.

9. IVN direktīvas 6. pantā ir paredzēti sabiedrības līdzdalības pamatnoteikumi:

“1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tām iestādēm, kuras var būt saistītas ar projektu to īpašās atbildības par vidi dēļ, tiek dota iespēja izteikt savu viedokli par attīstītāja sniegto informāciju un par attīstības piekrišanas lūgumu. [..]

2. Pēc iespējas agrīnākā stadijā [..] un vēlākais, tiklīdz pamatoti iespējams šādu informāciju sniegt, sabiedrībai sniedz informāciju [..] šādos jautājumos:

- a) lūgums piešķirt attīstības piekrišanu;
- b) tas, ka uz konkrēto projektu attiecas ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra un, attiecīgā gadījumā, šīs direktīvas 7. pants;
- c) sīkāka informācija par kompetentajām iestādēm, kas atbild par lēmuma pieņemšanu un kurās var saņemt attiecīgu informāciju, un kam var iesniegt atsauksmes vai jautājumus, kā arī atsauksmju vai jautājumu iesniegšanas termiņš;
- d) iespējamo lēmumu būtība vai – ja iespējams tikai viens lēmums – lēmuma projekts;
- e) norāde uz tās informācijas pieejamību, kas savākta, ievērojot 5. pantu;
- f) norāde uz attiecīgās informācijas pieejamības laiku, vietu un veidu;
- g) sīkāka informācija par tiem pasākumiem sabiedrības līdzdalībai, kas veikti saskaņā ar šā panta 5. punktu.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka pieņemamā termiņā attiecīgajai sabiedrības daļai ir pieejama:

- a) visa informācija, kas savākta saskaņā ar 5. pantu;
- b) saskaņā ar valsts tiesību aktiem – būtiskākie ziņojumi un ieteikumi, kurus kompetentā iestāde vai iestādes ir saņēmušas līdz laikam, kad attiecīgo sabiedrības daļu informē saskaņā ar šā panta 2. punktu;
- c) saskaņā ar [Vides informācijas direktīvas⁶] noteikumiem – šā panta 2. punktā neminēta informācija, kas attiecas uz lēmumu, kuru pieņem saskaņā ar šīs direktīvas 8. pantu, un kas kļūst pieejama tikai pēc attiecīgās sabiedrības daļas informēšanas saskaņā ar šā panta 2. punktu.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/4/EK (2003. gada 28. janvāris) par vides informācijas pieejamību sabiedrībai (OV 2003, L 41, 26. lpp.).

4. Attiecīgajai sabiedrības daļai laikus dod reālas iespējas piedalīties vides lēmumu pieņemšanas procedūrā, kas minēta 2. panta 2. punktā, un tālab tai ir tiesības sniegt atsauksmes un paust viedokļus kompetentajai iestādei, kamēr vēl tiek izskatītas visas iespējas un nav pieņemts lēmums attiecībā uz attīstības piekrišanas piešķiršanas lūgumu.

5. [..]”

10. Ietekmes uz vidi novērtējuma nozīme procedūrā, kurā tiek sniegta piekrišana, ir noformulēta IVN direktīvas 8. pantā:

“Attīstības piekrišanas procedūrā jāņem vērā informācija, kas iegūta saskaņā ar 5., 6. un 7. pantu.”

11. IVN direktīvas 11. pantā ir ietverts regulējums attiecībā uz prasībām, kas vērstas pret lēmumiem, kuru pieņemšanā saskaņā ar IVN direktīvu ir jāiesaista sabiedrība:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar valsts tiesību sistēmu attiecīgās sabiedrības daļas locekļiem:

a) kuri ir pietiekami ieinteresēti; vai

b) ja dalībvalsts administratīvi procesuālajās tiesībās tas paredzēts kā priekšnoteikums – kuru tiesības ir aizskartas;

ir iespēja pārskatīšanas kārtībā ierosināt lietu tiesā vai citā neatkarīgā un objektīvā struktūrā, kas izveidota ar tiesību aktiem, lai apstrīdētu tādu lēmumu, darbību vai bezdarbības būtības vai procesuālo likumību, uz kuru attiecas šīs direktīvas noteikumi par sabiedrības līdzdalību.

2. Dalībvalstis nosaka, kurā stadijā minētos lēmumus, darbības vai bezdarbību var apstrīdēt.

3. Dalībvalstis nosaka, kas tieši uzskatāms par pietiekamu ieinteresētību un tiesību aizskārums, paturot prātā mērķi – attiecīgajai sabiedrības daļai nodrošināt tiesas pieejamību. [..]”

B. Direktīva 2014/52/ES

12. Turklāt nozīme ir IVN direktīvas 2. panta 3. punkta jaunajai redakcijai, kas ieviesta ar Direktīvu 2014/52⁷, kura šajā tiesvedībā vēl nav piemērojama:

“3. Projektiem, attiecībā uz kuriem pienākums veikt ietekmes uz vidi novērtējumu izriet gan no šīs direktīvas, gan [Dzīvotņu direktīvas] un/vai [Putnu aizsardzības direktīvas], dalībvalstis nodrošina, ka vajadzības gadījumā tiek paredzētas koordinētas un/vai apvienotas procedūras, kurās tiek ievērotas attiecīgajos iepriekš minētajos Savienības tiesību aktos noteiktās prasības.

Projektiem, attiecībā uz kuriem pienākums veikt ietekmes uz vidi novērtējumu izriet vienlaicīgi no šīs direktīvas un Savienības tiesību akta, kas nav kāda no pirmajā daļā minētajām direktīvām, dalībvalstis var paredzēt koordinētas un/vai apvienotas procedūras.

Saskaņā ar koordinēto procedūru, kas minēta pirmajā un otrajā daļā, dalībvalstis cenšas koordinēt dažādus atsevišķus konkrēta projekta ietekmes uz vidi novērtējumus, kuri jāveic, ievērojot

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2014. gada 16. aprīlis), ar ko groza [IVN direktīvu] (OV 2014, L 124, 1. lpp.).

attiecīgos Savienības tiesību aktus, šim nolūkam izraugoties iestādi un neskarot citu attiecīgo Savienības tiesību aktu pretējus noteikumus.

Saskaņā ar apvienoto procedūru, kas minēta pirmajā un otrajā daļā, dalībvalstis cenšas sniegt vienotu konkrēta projekta ietekmes uz vidi novērtējumu, kurš jāveic, ievērojot attiecīgos Savienības tiesību aktus, neskarot citu attiecīgo Savienības tiesību aktu pretējus noteikumus.

Komisija sniedz ieteikumus par tādu projektu koordinētas vai apvienotas procedūras izstrādi, uz kuriem vienlaicīgi attiecas novērtējuma prasība saskaņā ar šo direktīvu un [Dzīvotņu direktīvu, Pamatdirektīvu par ūdeni⁸, Putnu aizsardzības direktīvu un Direktīvu par rūpnieciskajām emisijām⁹].”

C. Sugu aizsardzība

13. Dzīvotņu direktīvas 12. un 13. pantā, kā arī IV pielikumā ir prasīts izveidot stingru noteiktu dzīvnieku un augu sugu aizsardzības sistēmu, aizliedzot vairāku veidu ietekmi, kurai var tikt pakļautas šīs sugas. 16. pantā ar zināmiem nosacījumiem ir atļauta atkāpe no šīm aizsardzības prasībām.

14. Putnu aizsardzības direktīvas 5. un 9. pantā ir ietverti līdzīgi noteikumi, kas attiecas uz visām Eiropas putnu sugām.

III. Lietas apstākļi un lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

15. 2008. gada 4. novembrī akciju sabiedrība *Sagrex* iesniedza pieteikumu, lūdzot piešķirt vispārēju atļauju atsākt Bosimē [*Bossimé*] karjera izmantošanu, lai izveidotu tuneli starp Bosū [*Bossue*] un Līvsurmēzas [*Lives-sur-Meuse*] karjeriem ar mērķi ierīkot lentes transportieri Līvsurmēzas karjerā un izbūvēt rampu kravās baržu piekraušanai Mēzas [*Meuse*] upes krastā, Valonijas reģionā, Beļģijā. Projekts aptver vairāk nekā 50 hektāru platību.

16. 2010. gada 12. maijā Valonijas reģiona *Département de la nature et des forêts* (Dabas un mežu dienests) sniedza negatīvu atzinumu, pamatojoties uz to, ka šajā projektā neesot ņemti vērā sugu aizsardzības pienākumi.

17. 2016. gada 15. aprīlī *Sagrex* iesniedza pieteikumu, lūdzot atļaut atkāpi no sugu aizsardzības pasākumiem, kuram tā pievienoja pētījumu ar nosaukumu “Augu sugu dzīvotnes iznīcināšana un pārcelšana Bosimē karjera izmantošanas nolūkā”. 2016. gada 27. jūnijā Dabas un mežu dienesta ģenerālinspektors piešķīra pieprasīto atkāpi un tādējādi atļāva *Sagrex* veikt dažādas dzīvnieku un augu sugas, kā arī to dzīvotnes ietekmējošas darbības ar nosacījumu, ka tiks īstenoti noteikti ietekmes ierobežošanas pasākumi. Tas ir apstrīdētais tiesību akts.

18. 2016. gada 30. septembrī *Sagrex* vispārējās atļaujas pieprasījuma ietvaros iesniedza grozījumu plānus un ietekmes uz vidi novērtējuma seku papildinājumu.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV 2000, L 327, 1. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV 2010, L 334, 17. lpp.).

19. No 2016. gada 21. novembra līdz 21. decembrim par grozīto projektu tika rīkota sabiedrības aptauja, kurā tika paustas daudzas sūdzības.

20. 2016. gada 21. decembrī Dabas un mežu dienests sniedza atbalstošu atzinumu par vispārējas atļaujas pieteikumu. Šis atzinums tostarp ir pamatots šādi:

“Pieteikuma dokumentācijā iekļautie ieteikumi, pienākumi, kas izriet no 2016. gada 27. jūnija atkāpes piešķiršanas, un uzskaitītie nosacījumi var līdz pieņemamam līmenim samazināt šī projekta būtisko ietekmi dabas aizsardzības jomā, it īpaši, ņemot vērā kompensējošos pasākumus; [..].”

21. 2017. gada 25. septembrī Valonijas reģiona kompetentais ministrs tomēr atteicās piešķirt vispārējo atļauju. *Sagrex* mātesabiedrība *Cimenteries CBR SA* cēla prasību atcelt šo lēmumu, taču tā ar 2020. gada 14. maija spriedumu tika noraidīta.

22. Tomēr ar 2017. gada 18. janvāra pieteikumu bezpeļņas apvienība *Namur-Est Environnement* jau bija lūgusi Beļģijas *Conseil d'État* (Valsts padome) atcelt 2016. gada 27. jūnija lēmumu par atkāpes piešķiršanu attiecībā uz Dabas aizsardzības likumā noteiktajiem dzīvnieku un augu sugu aizsardzības pasākumiem. *Cimenteries CBR* iestājās šajā procesā.

23. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Conseil d'État* (Valsts padome) norāda, ka lēmuma par atkāpes piešķiršanu vienīgais mērķis ir atļaut dzīvnieku traucēšanu un šo sugu dzīvotņu pasliktināšanos. Savukārt vispārējā atļauja, kuras piešķiršana pēc sabiedriskās apspriešanas var tikt atteikta vai pakļauta stingrākiem nosacījumiem nekā tie, kas paredzēti apstrīdētajā aktā, ir principiāls lēmums, saskaņā ar kuru projekta attīstītājs iegūst tiesības īstenot savu projektu. Iestādei, kas ir kompetenta piešķirt vispārējo atļauju, ir jāizvērtē visi ar karjera izmantošanu saistītā projekta aspekti no pilsētplānošanas un vides viedokļa. Šajā nolūkā tā var stingrāk novērtēt šīs izmantošanas sekas, ņemot vērā parametrus, kurus noteicis apstrīdētā akta izdevējs. Tādējādi kompetentā iestāde šajā lietā ir atteikusies piešķirt vispārēju atļauju karjera izmantošanai.

24. Tādēļ *Conseil d'État* (Valsts padome) uzdod Tiesai šādus jautājumus:

- “1) Vai lēmums “atļaut traucēt dzīvniekus un pasliktināt šo sugu dzīvotnes, lai varētu izmantot karjeru”, un lēmums atļaut vai atteikt šo izmantošanu (vispārējas atļaujas piešķiršana) ir viena un tā pati piekrišana (IVN direktīvas 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta izpratnē), kas attiecas uz vienu un to pašu projektu (šīs direktīvas 1. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē), ja, pirmkārt, šī izmantošana nevar notikt bez pirmā minētā lēmuma un, otrkārt, iestādei, kas atbild par vispārējo atļauju piešķiršanu, joprojām ir iespēja šīs izmantošanas ietekmi uz vidi novērtēt stingrāk salīdzinājumā ar pirmā lēmuma izdevēja noteiktajiem parametriem?”
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai prasības, kas noteiktas šajā direktīvā, it īpaši tās 2., 5., 6., 7. un 8. pantā, ir pietiekami ievērotas, ja sabiedrības līdzdalības posms notiek pēc tam, kad ir pieņemts lēmums “atļaut traucēt dzīvniekus un pasliktināt šo sugu dzīvotnes, lai varētu izmantot karjeru”, taču pirms galvenā lēmuma pieņemšanas, ar ko šā projekta attīstītājam tiek piešķirtas karjera izmantošanas tiesības?”

25. Rakstveida apsvērumus iesniedza *Namur-Est Environnement*, *Cimenteries CBR*, Beļģijas Karaliste, Čehijas Republika un Eiropas Komisija. Izņemot Čehijas Republiku, pārējās minētās piedalījās arī mutvārdu procesā, kas notika 2021. gada 9. septembrī.

IV. Juridiskais vērtējums

26. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mērķis ir izskaidrot saistību starp divām atļaujām, kas attiecas uz vienu un to pašu projektu. Pirmkārt, runa ir par piekrišanu, ar kuru projekta īstenošanas ietvaros tiek pieļautas atkāpes no atsevišķu dzīvnieku un augu sugu aizsardzības noteikumiem (piekrišana sugu aizsardzības jomā), un, otrkārt, par visam projektam piešķiramu “vispārējo atļauju”, saistībā ar kuru tika veikts ietekmes uz vidi novērtējums pēc piekrišanas sniegšanas sugu aizsardzības jomā, taču galu galā tā tika atteikta.

27. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izejas punkts ir prasība, kas vērsta pret piekrišanu sugu aizsardzības jomā. Prasītāja – bezpeļņas sabiedrība *Namur-Est Environnement* – apgalvo, ka IVN direktīva nepieļauj tādas iepriekšējas piekrišanas sniegšanu, kas nav atkarīga no ietekmes uz vidi novērtējuma un paredz atkāpes no sugu aizsardzības noteikumiem.

28. Pirmais jautājums ir par to, vai abas atļaujas kopā veido piekrišanu IVN direktīvas izpratnē. Ja tas tā ir, saistībā ar otro jautājumu ir jāpārbauda, vai atļaujas piešķiršana sugu aizsardzības jomā pirms ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas ir saderīga ar direktīvu.

29. Saskaņā ar IVN direktīvas 2. panta 1. punktu dalībvalstis nosaka visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, pirms tiek dota piekrišana, uz tiem projektiem, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi *inter alia* to rakstura, apjoma vai atrašanās vietas dēļ, attiektos prasība par attīstības piekrišanu un novērtējumu attiecībā uz to ietekmi. Piekrišana 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā ir definēta kā lēmums, kas piešķir attīstītājam tiesības turpināt projektu.

30. Tādējādi, pirmkārt, minētie projekti ir pakļauti piekrišanas sniegšanas procedūrai un, otrkārt, minēto projektu ietekme uz vidi ir jāizvērtē pirms šādas piekrišanas sniegšanas.

31. Netiek apstrīdēts, ka attiecīgais karjera izmantošanas projekts ir pakļauts šīm prasībām. Saskaņā ar IVN direktīvas 4. panta 1. punktu un I pielikuma 19. punktu karjerus, kuru laukuma platība pārsniedz 25 hektārus, vienmēr uzskata par projektiem, kam var būt būtiska ietekme uz vidi. Tā kā šis projekts aptver platību, kas pārsniedz 50 hektāru, ir nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums.

32. Taču ir jānoskaidro, vai projekta īstenošanas atļaujai ir jāiekļauj piekrišana sugu aizsardzības jomā, un – ja atbilde ir apstiprinoša – vai piekrišanu sugu aizsardzības jomā drīkst sniegt pirms ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas.

A. Par pirmā jautājuma pieņemamību

33. Beļģija apgalvo, ka pirmais jautājums ir nepieņemams, jo tas balstās uz kļūdainu pieņēmumu, ka piekrišana sugu aizsardzības jomā ir nosacījums vispārējās atļaujas piešķiršanai. Ja šis iebildums tiktu atzīts par pamatotu, tad par otro jautājumu vairs nebūtu jālemj, jo tas ir uzdodams tikai gadījumā, ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša.

34. Ir taisnība, ka Tiesa var atteikties lemt par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai priekšmetu¹⁰, kā tas saskaņā ar Beļģijas apgalvoto ir pirmā jautājuma gadījumā.

35. LESD 267. pantā noteiktās procedūras ietvaros, kuras pamatā ir skaidra funkciju sadale starp valstu tiesām un Tiesu, tikai valsts tiesas kompetencē ir konstatēt un novērtēt pamatlietas apstākļus, kā arī interpretēt un piemērot valsts tiesības¹¹. Tāpēc Tiesa nevar vērtēt valsts tiesību normu interpretāciju vai spriest par to, vai valsts tiesas veiktā interpretācija ir pareiza¹². Līdz ar to Tiesai, ņemot vērā faktisko un tiesisko kontekstu, kādā ir radušies iesniedzējtiesas uzdotie prejudiciālie jautājumi, ir jāvadās pēc iesniedzējtiesas konstatējumiem¹³.

36. Lai gan saistība starp piekrišanu sugu aizsardzības jomā un vispārējo atļauju turpmāk ir jāanalizē saskaņā ar Savienības tiesībām, sākumpunkts ir valsts tiesību jautājums. Līdz ar to šajā ziņā ir jābalstās uz *Conseil d'État* (Valsts padome) nostāju, kas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un veido Tiesai uzdotā jautājuma premisu.

37. Turklāt Beļģijas argumenti nav pārliecinoši arī satura ziņā, jo piekrišana sugu aizsardzības jomā ir pieprasīta tieši saistībā ar karjeru projekta īstenošanu. Tādējādi no mutvārdu procesā sniegtajiem apsvērumiem izriet, ka aizsargātās sugas ietekmējošas darbības ir atļautas tikai šā projekta ietvaros, kas vismaz praktiski nozīmē, ka ir jābūt piešķirtai atļaujai projektam kopumā. Šāda sasaiste ar projektu šķiet nepieciešama arī no Savienības tiesību viedokļa, jo saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas¹⁴ 16. pantu un Putnu aizsardzības direktīvas¹⁵ 9. pantu tikai attiecīgā pasākuma, šajā gadījumā – projekta, mērķi var attaisnot atkāpšanos no sugu aizsardzības pienākumiem.

38. Tādējādi Beļģijas iebildumi par pirmā jautājuma pieņemamību un līdz ar to par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību kopumā nav pieņemami.

B. Atbilde uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu

39. Manuprāt, uz abiem *Conseil d'État* (Valsts padome) uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild *kopā*. Galu galā, nevar būt jautājuma par to, vai abas atļaujas formāli un kopīgi veido IVN direktīvā paredzēto piekrišanu, bet jautājums var būt tikai par to, vai šī direktīva ļauj lemt par noteiktu projekta ietekmi uz vidi, kamēr vēl nav veikts ietekmes uz vidi novērtējums.

40. Taču IVN direktīvas noteikumi un atbilstošā judikatūra attiecībā uz lēmumu par noteiktiem kāda projekta vides tiesību aspektiem integrēšanu ietekmes uz vidi novērtējumā sniedz šķietami pretrunīgas norādes atbildēšanai uz šo jautājumu.

¹⁰ Spriedumi, 2018. gada 10. decembris, *Wightman* u.c. (C-621/18, EU:C:2018:999, 27. punkts), un 2020. gada 14. oktobris, *Sappi Austria Produktion un Wasserverband "Region Gratkorn-Gratwein"* (C-629/19, EU:C:2020:824, 26. punkts).

¹¹ Spriedumi, 2011. gada 26. maijs, *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (no C-165/09 līdz C-167/09, EU:C:2011:348, 47. punkts), un 2021. gada 3. februāris, *Fussl Modestraße Mayr* (C-555/19, EU:C:2021:89, 29. punkts).

¹² Spriedumi, 2007. gada 18. janvāris, *Auroux* u.c. (C-220/05, EU:C:2007:31, 25. punkts); 2010. gada 7. oktobris, *Santos Palhota* u.c. (C-515/08, EU:C:2010:589, 18. punkts), un 2013. gada 26. septembris, *Texdata Software* (C-418/11, EU:C:2013:588, 28. punkts).

¹³ Spriedumi, 2001. gada 25. oktobris, *Ambulanz Glöckner* (C-475/99, EU:C:2001:577, 10. punkts); 2013. gada 26. septembris, *Texdata Software* (C-418/11, EU:C:2013:588, 29. punkts), un 2021. gada 15. aprīlis, *État belge* (Pēc pārsūtišanas lēmuma pieņemšanas radušies apstākļi) (C-194/19, EU:C:2021:270, 26. punkts).

¹⁴ Skat. spriedumu, 2019. gada 10. oktobris, *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola* (C-674/17, EU:C:2019:851, 41. un nākamie punkti).

¹⁵ Skat. spriedumu, 2021. gada 17. marts, *One Voice un Ligue pour la protection des oiseaux* (C-900/19, EU:C:2021:211, 37. un nākamie punkti, kā arī 61. punkts).

41. Izejas punkts ir mērķis ietekmes uz vidi novērtējumā visaptveroši ņemt vērā visus vidi ietekmējošos faktoros (šajā sakarā skat. 1. punktu).

42. Tomēr IVN direktīvā ir ietverti atļauju piešķiršanas procedūru koordinēšanas noteikumi, kas ļauj secināt, ka par projekta ietekmi uz vidi nav jāņem tikai vienas procedūras ietvaros (šajā sakarā skat. 2. punktu). Turklāt Tiesa ir atzinusi iespēju īstenot vairākposmu atļauju piešķiršanas procedūru, kurā ietekmes uz vidi novērtējums ir jāveic tikai noteiktos posmos (šajā sakarā skat. 3. punktu). No tā varētu izrietēt, ka piekrišana sugu aizsardzības jomā var tikt sniegta neatkarīgi no ietekmes uz vidi novērtējuma un pirms tā veikšanas.

43. Taču galīgie lēmumi par noteiktu ietekmi uz vidi pirms šādas ietekmes novērtējuma veikšanas ir pretrunā svarīgiem ietekmes uz vidi novērtējuma pamatprincipiem. Pirmkārt, sabiedrības līdzdalībai ir jānotiek agrīnā stadijā, kamēr vēl tiek izskatītas visas iespējas, otrkārt, pieņemot lēmumu par projektu, ir jāņem vērā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros gūtās atziņas un, treškārt, ir jānodrošina visaptveroša tiesību aizsardzība, kas ļauj vērsties pret šo lēmumu (šajā sakarā skat. 4. punktu).

1. Sugu aizsardzība ietekmes uz vidi novērtējumā

44. Ietekmes uz vidi novērtējumā tiek aplūkota visa būtiskā ietekme uz vidi, tostarp attiecīgā gadījumā būtiskā ietekme uz aizsargātajām sugām¹⁶. Tajā saskaņā ar IVN direktīvas 3. panta a) punktu tiek atbilstīgā veidā identificēta, raksturota un novērtēta projekta tiešā un netiešā ietekme, it īpaši uz faunu un floru. Tādēļ saskaņā ar 5. panta 1. punktu un IV pielikuma 3. punktu šādas sekas ir jāapraksta projekta attīstītajam. Nav paredzēti nekādi izņēmumi attiecībā uz noteikta veida ietekmi uz vidi.

45. To, kādas sekas var būt būtiskas un attiecībā uz kurām tādēļ ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, praksē ne vienmēr ir viegli noteikt. Tomēr novērtējuma ietvaros ir jāizvērtē vismaz informācija, kas ir nepieciešama, lai novērtētu projekta saderību ar spēkā esošajām vides tiesību prasībām.

46. Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka norādāmajā informācijā ir jābūt ietvertiem datiem, kas ir nepieciešami, lai novērtētu projekta ietekmi uz attiecīgo ūdens objektu un, tostarp ņemot vērā Pamatdirektīvas par ūdeni¹⁷ 4. panta 1. punktā paredzētos kritērijus un pienākumus, nepieļautu stāvokļa pasliktināšanos¹⁸.

47. Kā norāda *Cimenteries CBR*, atbilstīgi tam ir jāapraksta arī atkāpes no Savienības tiesību normām, kas regulē sugu aizsardzību, proti, Dzīvotņu direktīvas 12. un 13. pantā, kā arī Putnu aizsardzības direktīvas 5. pantā paredzētās atkāpes. Tas nozīmē, ka šādas atkāpes no Savienības vides tiesību prasībām to rakstura ziņā ir nozīmīgas neatkarīgi no tā, vai tās ir vai nav pamatotas saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 16. pantu vai Putnu aizsardzības direktīvas 9. pantu. Taču nozīmīgas var būt arī atkāpes no valsts tiesību aktiem, kas attiecas uz sugu aizsardzību.

¹⁶ Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2011. gada 24. novembris, Komisija/Spānija (*Alto Sil*) (C-404/09, EU:C:2011:768, 86. punkts), kā arī 2018. gada 7. novembris, *Holohan* u.c. (C-461/17, EU:C:2018:883, 57.–59. punkts), un manus secinājumus pēdējā minētajā lietā (EU:C:2018:649, 84.–87. punkts).

¹⁷ Minēta iepriekš 8. zemsvītras piezīmē.

¹⁸ Spriedums, 2020. gada 28. maijs, *Land Nordrhein-Westfalen* (C-535/18, EU:C:2020:391, 81. punkts).

48. Saskaņā ar IVN direktīvas 6. panta 3. punkta a) apakšpunktu šī informācija ir jādara pieejama sabiedrībai¹⁹ un tādējādi ir sabiedrības līdzdalības priekšmets. Turklāt saskaņā ar minētā 6. panta 1. punktu ir jāpiedalās par sugu aizsardzību atbildīgajām iestādēm.

49. Tādējādi dalībvalstis nedrīkst izslēgt no ietekmes uz vidi novērtējuma noteiktu ietekmi uz vidi, it īpaši – negatīvu ietekmi uz sugām, kas ir aizsargātas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

2. Dažādu procedūru koordinēšana

50. Ņemot vērā visaptveroši veicamo ietekmes uz vidi novērtējumu, IVN direktīvas 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā ietvertā piekrišanas definīcija pirmšķietami liek domāt, ka šādi piekrišanai ir jāaptver arī visa projekta ietekme uz vidi. Tas tā ir tāpēc, ka šī piekrišana ir vienīgais kompetentās iestādes vai kompetento iestāžu lēmums, uz kura pamata projekta attīstītājs iegūst tiesības turpināt projekta īstenošanu. Tas varētu nozīmēt ne vien to, ka iestādēm, kuru kompetencē ir dažādu veidu ietekmes uz vidi novērtēšana saskaņā ar 6. panta 1. punktu, ir jāpiedalās ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanā, bet arī to, ka piekrišanai ir visaptveroši jāreglamentē šī ietekme.

51. Tomēr it īpaši no IVN direktīvas 2. panta 3. punkta izriet, ka ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrai un pēc tās sniedzamajai piekrišanai nav jāapvieno visas ar projektu saistītās atļaujas un pat ne visas ar vidi saistītās atļaujas. Gluži pretēji – šī tiesību norma *atļauj* dalībvalstīm paredzēt vienotu procedūru, lai izpildītu IVN direktīvas un IPPC direktīvas²⁰ (šobrīd – Direktīva 2010/75 par rūpnieciskajām emisijām²¹) prasības. *A contrario*, ir vienlīdz pieļaujams, ka abu direktīvu īstenošanas nolūkā tiek piemērotas *atsšķirīgas* procedūras un sniegtas *atsevišķas* piekrišanas.

52. To apstiprina IVN direktīvas 2. panta 2. punkts, saskaņā ar kuru ietekmes uz vidi novērtējumu var iekļaut dalībvalstīs pastāvošajā projektu piekrišanas procedūrā vai, ja tas neizdodas, citā procedūrā, vai procedūrā, kas jāizveido, lai īstenotu šīs direktīvas mērķus.

53. Jāpiebilst, ka jaunā IVN direktīvas 2. panta 3. punkta redakcija, kas ieviesta ar Direktīvu 2014/52 un vēl nav piemērojama šajā tiesvedībā, šajā ziņā neko nemaina, bet nosaka tikai prasību veikt koordinēšanu attiecībā uz ietekmes novērtējumiem saistībā ar Dzīvotņu direktīvā un Putnu aizsardzības direktīvā paredzētajām aizsargājamām teritorijām, kam šajā lietā nav nozīmes.

54. Līdz ar to dalībvalstīm ir zināma rīcības brīvība²². Tām it īpaši nav pienākuma paredzēt vienotu procedūru, lai lemtu par projekta ietekmi uz vidi tikai vienas piekrišanas ietvaros.

55. Tādējādi IVN direktīva principā neliedz piešķirt īpašas atļaujas attiecībā uz noteiktu ietekmi uz vidi, piemēram, sugu aizsardzību, projektiem, kuriem nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums.

¹⁹ Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 28. maijs, *Land Nordrhein-Westfalen* (C-535/18, EU:C:2020:391, 83. punkts).

²⁰ Minēta iepriekš 5. zemsvītras piezīmē.

²¹ Minēta iepriekš 9. zemsvītras piezīmē.

²² Spriedums, 2011. gada 3. marts, Komisija/Īrija (C-50/09, EU:C:2011:109, 75. punkts).

3. Atsevišķu procedūru koordinēšana laikā

56. Taču tādējādi vēl nav skaidrs, vai galīgo lēmumu par noteiktu projekta ietekmi uz vidi ir iespējams pieņemt *pirms* ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas.

57. Šajā kontekstā dažādi lietas dalībnieki pievēršas judikatūrai par tā dēvēto “vairākposmu” atļauju piešķiršanas procedūru. Šajā judikatūrā Tiesa ir centusies optimizēt gan vispārējā, gan agrīnā ietekmes uz vidi novērtējuma abus mērķus, vienlaikus ņemot vērā dalībvalstu procesuālo autonomiju.

58. Saskaņā ar šo judikatūru valsts tiesībās var būt paredzēta procedūra, kuras ietvaros vispirms tiek pieņemts principiāls sākotnējais lēmums un pēc tam – īstenošanas lēmums, kas nedrīkst pārsniegt principiālajā lēmumā noteikto prasību robežas. Šādā gadījumā projekta iespējamā ietekme uz vidi (parasti) ir jānosaka un jānovērtē principiālā lēmuma pieņemšanas procedūrā²³.

59. Taču visaptverošs novērtējums šajā posmā nebūtu iespējams, ja ietekmi uz vidi varētu novērtēt tikai īstenošanas lēmuma pieņemšanas procedūrā. Šādā gadījumā novērtējums ir jāveic tikai šā otrā lēmuma pieņemšanas procedūras ietvaros – tāpat vēlāk²⁴.

60. Tiesa pat ir konstatējusi, ka tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru ietekmes uz vidi novērtējumu var veikt tikai pirmajā posmā, nevis vēlākā posmā, kurā tiek izskatīti iepriekš neizskatītie piekrišanas jautājumi, nav saderīgs ar IVN direktīvu²⁵. Tas atbilst visaptveroša ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas mērķim, kas būtu pārkāpts, ja novērtējums būtu obligāti jāveic laikā, kad vēl nav nosakāma visa projekta ietekme.

61. Kā norāda Beļģija un Čehijas Republika, ir apšaubāms, ka piekrišana sugu aizsardzības jomā šīs judikatūras izpratnē ir principiāls lēmums par projektu, jo tā attiecas tikai uz daļu no projekta aspektiem. Drīzāk pirmšķietami runa ir par mēģinājumu likvidēt īpašu šķērslī, pirms tiek veltīti turpmāki apjomīgi centieni vispārējās atļaujas saņemšanai, vai attiecīgi noskaidrot, vai tas ir iespējams. Tas tā ir tāpēc, ka 2010. gadā sugu aizsardzība vēl nepieļāva piekrišanu projekta attīstībai. Tomēr *Cimenteries CBR* no šīs funkcijas viedokļa pielīdzina piekrišanu sugu aizsardzības jomā vairākposmu atļaujas piešķiršanas procedūras vienam posmam.

62. Taču šajā lietā, pirmkārt, ir jānoskaidro, vai saskaņā ar šo judikatūru IVN direktīva ļauj lemt par noteiktiem jautājumiem pirms ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas. Tomēr, ja ir pieļaujams, ka “principiālie lēmumi”, kas pēc sava rakstura var attiekties uz daudziem projekta ietekmes uz vidi aspektiem, tiek pieņemti, neveicot ietekmes uz vidi novērtējumu, vēl jo vairāk būtu jābūt pieļaujamiem agrīniem lēmumiem par daļējiem ierobežotās ietekmes uz vidi aspektiem.

²³ Spriedumi, 2004. gada 7. janvāris, *Wells* (C-201/02, EU:C:2004:12, 52. punkts); 2006. gada 4. maijs, *Barker* (C-290/03, EU:C:2006:286, 47. punkts); 2008. gada 28. februāris, *Abraham u.c.* (C-2/07, EU:C:2008:133, 26. punkts), kā arī 2019. gada 29. jūlijs, *Inter-Environnement Wallonie un Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen* (C-411/17, EU:C:2019:622, 86. punkts).

²⁴ Skat. norādes 22. zemsvītras piezīmē.

²⁵ Spriedums, 2006. gada 4. maijs, Komisija/Apvienotā Karaliste (C-508/03, EU:C:2006:287, 105. punkts).

4. Ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātu nozīme piekrišanas sniegšanā un tiesiskajā aizsardzībā

63. Taču judikatūra par vairākposmu atļaujas piešķiršanas procedūrām ir balstīta uz IVN direktīvas sākotnējo redakciju, un tajā vēl nav ņemti vērā ar Orhūsas konvenciju²⁶ veiktie grozījumi²⁷. Šajā ziņā it īpaši ir jāuzsver IVN direktīvas 6. panta 4. punkts. Saskaņā ar šo tiesību normu ir laikus jādod reālas iespējas piedalīties vides lēmumu pieņemšanas procedūrā, kamēr vēl tiek izskatītas visas iespējas un nav pieņemts lēmums attiecībā uz attīstības piekrišanas piešķiršanu.

64. Šīs prasības aizliedz pieņemt galīgo lēmumu par noteiktu projekta ietekmi uz vidi, pirms sabiedrībai ir nodrošināta iespēja par šo ietekmi izteikt savu viedokli ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros, jo šajā gadījumā vairs nebūtu izskatāmas visas iespējas.

65. Turklāt IVN direktīvas 8. pantā ir paredzēts, ka attīstības piekrišanas procedūrā ir jāņem vērā informācija, kas iegūta saskaņā ar 5., 6. un 7. pantu. Tomēr saskaņā ar [šīs direktīvas] 2. apsvērumu un pastāvīgo judikatūru tas nozīmē, ka ir nepieciešams, lai lēmuma pieņemšanas procesā kompetentā iestāde ņemtu vērā, cik vien iespējams, visu plānošanas un lēmuma pieņemšanas tehnisko procesu ietekmi uz vidi, lai jau sākumā izvairītos no piesārņojuma vai traucējumu rašanās, nevis vēlāk apkarotu to sekas²⁸.

66. Tomēr tad, ja iestādes lemj par noteiktu ietekmi uz vidi pirms ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas, tās acīmredzot vēl nevar ņemt vērā konsultāciju rezultātus un savākto informāciju²⁹.

67. Visbeidzot, šajā sakarā ir jāņem vērā arī tiesiskā aizsardzība, kas jānodrošina saskaņā ar IVN direktīvas 11. pantu – proti, tiesību normu, ar kuru arī ir īstenota Orhūsas konvencija. Tas paredz, ka noteiktos apstākļos var apstrīdēt tādu lēmumu, darbību vai bezdarbības likumību pēc būtības vai procedūras, uz kuriem attiecas IVN direktīvas noteikumi par sabiedrības līdzdalību.

68. Saskaņā ar to IVN direktīvas 2. panta 1. punktā minētā piekrišana projektam ir pārsūdzams lēmums.

69. IVN direktīva gan nenosaka, kādas sekas atsevišķas ietekmes uz vidi novērtējuma atziņas rada saistībā ar šo piekrišanu³⁰. Šīs sekas drīzāk ir noteiktas citos sugu aizsardzības jomas tiesību aktos, piemēram, Dzīvotņu direktīvā vai Putnu aizsardzības direktīvā, kā arī attiecīgajā transponējumā valsts tiesībās.

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/35/EK (2003. gada 26. maijs), ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesu iestādēs groza Padomes Direktīvas 85/337/EEK un 96/61/EK (OV 2003, L 156, 17. lpp.), 3. pants.

²⁷ 1998. gada Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju vērsties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (OV 2005, L 124, 4. lpp.), kas pieņemta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK (OV 2005, L 124, 1. lpp.).

²⁸ Spriedumi, 2004. gada 7. janvāris, *Wells* (C-201/02, EU:C:2004:12, 51. punkts); 2019. gada 12. novembris, Komisija/Īrija (*Windfarm Derrybrien*) (C-261/18, EU:C:2019:955, 73. punkts), un 2020. gada 28. maijs, *Land Nordrhein-Westfalen* (C-535/18, EU:C:2020:391, 78. punkts).

²⁹ Skat. spriedumu, 2011. gada 3. marts, Komisija/Īrija (C-50/09, EU:C:2011:109, 81., 84. un 85. punkts).

³⁰ Skat. manus secinājumus lietā *Leth* (C-420/11, EU:C:2012:701, 48. punkts).

70. Tādējādi IVN direktīvas 2. panta 1. punktā minētās piekrišanas, kas tiek sniegta, pamatojoties uz ietekmes uz vidi novērtējumu, tiesiskums ir atkarīgs no tā, vai attiecīgajā projektā ir vai nav ievēroti šie citi vides aizsardzības noteikumi. Ja, veicot ietekmes uz vidi novērtējumu, ir izrādījies, ka projekts neatbilst citu vides jomā piemērojamo tiesību aktu prasībām, šādas piekrišanas sniegšana nav pieļaujama³¹.

71. Tādējādi, veicot IVN direktīvas 11. pantā paredzēto pārskatīšanu tiesā, noteikti tiek ņemtas vērā vismaz tās valsts tiesību normas, ar kurām tiek īstenotas Savienības tiesības vides jomā, kā arī tiesā veidā piemērojamās Savienības vides tiesību normas³².

72. Turklāt, tā kā IVN direktīvas 11. pantā paredzētās prasības celšanas tiesības ir saistītas ar visaptverošu ietekmes uz vidi novērtējumu, tās ir jāīsteno, pamatojoties uz tā veikšanas rezultātā iegūtajām atziņām. Tas tā ir tāpēc, ka šīs atziņas ļauj identificēt iebildumus vides jomā, ar kuriem var tikt pamatota šāda prasība, vai arī parādīt, ka nav pamata celt prasību.

73. Tāpēc [ar šīs direktīvas prasībām] nesaderīgi būtu pieņemt *galīgo* lēmumu par noteiktu projekta ietekmi uz vidi, kamēr vēl nav veikts ietekmes uz vidi novērtējums. Pat tad, ja šāds daļējs lēmums būtu apstrīdams atsevišķi, šī prasība principā būtu jāceļ, kamēr vēl nav pieejamas ietekmes uz vidi novērtējuma atziņas.

74. Līdz ar to priekšlaicīgs lēmums par projekta, kuram ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, noteiktu ietekmi uz vidi var būt tikai *pagaidu* lēmums. Galīgos lēmumus drīkst pieņemt tikai pamatojoties uz šo novērtējumu un tāpat, laika ziņā, noteikti pēc tā veikšanas. Turklāt ir jābūt iespējai pilnībā un neatkarīgi no pagaidu lēmuma apstrīdēt tos saskaņā ar IVN direktīvas 11. pantu.

75. Tādējādi pagaidu lēmums nevar pamatot pilnīgu tiesisko drošību projekta attīstītajam tā priekšmeta un rezultāta ziņā, taču var sniegt norādes par to, vai saskaņā ar pieejamo informāciju noteikta ietekme uz vidi ir šķērslis projekta īstenošanai.

76. Saskaņā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un *Cimenteries CBR* argumentiem nevar izslēgt, ka Beļģijas tiesības atbilst šīm prasībām, jo saskaņā ar tām iestāde, kuras kompetencē ir vispārējo atļauju piešķiršana, saglabā iespēju novērtēt attiecīgā projekta ietekmi uz vidi stingrāk salīdzinājumā ar pirmā lēmuma izdevēja noteiktajiem parametriem. Ja tas tā ir, tad šī iestāde, sniedzot IVN direktīvas 2. panta 1. punktā paredzēto piekrišanu, varētu pienācīgi ņemt vērā varbūtējos konfliktus ar sugu aizsardzību, kas ir atklājušies tikai ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros. Tomēr mutvārdu procesā vairāki lietas dalībnieki norādīja, ka piekrišana sugu aizsardzības jomā tomēr var iegūt galīgu spēku neatkarīgi no ietekmes uz vidi novērtējuma, kas liktu apšaubīt visaptverošu tiesisko aizsardzību saskaņā ar minēto 11. pantu.

³¹ Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 28. maijs, *Land Nordrhein-Westfalen* (C-535/18, EU:C:2020:391, 75. un 76. punkts), – attiecībā uz Pamatdirektīvu par ūdeni.

³² Spriedumi, 2011. gada 12. maijs, *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289, 48. punkts); 2015. gada 15. oktobris, Komisija/Vācija (C-137/14, EU:C:2015:683, 92. punkts), un 2016. gada 8. novembris, *Lesoochranárske zoskupenie VLK* (C-243/15, EU:C:2016:838, 59. punkts).

V. Secinājumi

77. Tādēļ iesaku Tiesai uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbildēt šādi:

Ar Direktīvu 2011/92/ES par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu ir saderīgi tas, ka jau pirms principiālā lēmuma pieņemšanas, uz kura pamata projekta attīstītājs iegūst tiesības īstenot projektu, un pirms sabiedrības līdzdalības šā projekta ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros tiek pieņemts pagaidu lēmums par ietekmes uz aizsargātajām sugām pieļaušanu šajā projektā.

Taču saskaņā ar Direktīvas 2011/92 3., 5., 6. un 7. pantu ietekmes uz vidi novērtējumā projekta ietekme uz aizsargātajām sugām ir jāietver pat tad, ja par to jau ir pieņemts pagaidu lēmums. Turklāt neatkarīgi no iepriekš pieņemtā lēmuma kompetentajām iestādēm ir jāatsaka šīs direktīvas 2. panta 1. punktā paredzētā piekrišana, ja novērtējums parāda, ka projekta īstenošana nav saderīga ar Savienības tiesību normām sugu aizsardzības jomā. Visbeidzot, atļauju saistībā ar projektu atkāpties no sugu aizsardzības prasībām ir jāvar apstrīdēt saskaņā ar minētās direktīvas 11. pantu, pamatojoties uz ietekmes uz vidi novērtējumu.